

Diploma Cavalerilor Ioaniți

Diploma Cavalerilor Ioaniți este legată de confirmarea existenței primelor formațiuni statale românești pe teritoriul Țărilor Române dintre Carpați și Dunăre și este un act de donație al regelui Bela al IV lea al Ungariei în Favoarea Cavalerilor Ioaniți emis la 2 iunie 1247.

Acest act consfințește dăruirea unui întins teritoriu de la sud de Carpați, care cuprindea primele mici state feudale românești și ne furnizează unele date legate de viața economică, socială, politică și militară a acestora.

Părțile care au semant înțelegerea au fost Bela, regele Ungariei, Dalmației, Croației, Ramei, Serbiei, Galiției, Lodomeriei și Cumaniei de-a pururi, Rembaldus, marele perceptor al Casei Ospitalierilor din Ierusalim și martorii; frunzașii și baronii regatului Ungariei.

Sarcina acestor călugări militari era să lupte pentru apărarea credinței creștine și pentru a da sfat și ajutor credincios pentru popularea țării noastre; în fapt trebuiau să asigure granițele Ungariei împotriva navalirilor tătare care slăbeau regatul.

În cotrapartidă primeau” întreaga țară a Severinului cu munții acesteia și cu toate celelalte locuri ce țin de ea, precum și cnezatele lui Ioan și Farcaș până la râul Olt, afară de Țara lui Litovoi pe care o lăsa românilor după cum au avut-o aceștia și până acum „. În plus, „ jumătate din foloasele, veniturile și slujbele din întreaga țară a Severinului și a cnezatelor amintite mai sus să rămână nouă(regelui) și jumătate pentru folosul casei(ospitalierilor) afară de bisericile înființate și de cele ce se vor întemeia în toate teritoriile amintite mai sus, din veniturile cărora nu ținem nimic pentru noi, rămânând neatinsă cinstea și drepturile arhiepiscopilor și episcopilor pe care le-au avut înainte, lăsând la o parte și toate morile dintre hotarele teritoriilor amintite, afară de cele din țara Litua...

...În aceleași condiții ca în țara Severinului, toată Cumania, de la nord la munții Transilvaniei afară de țara lui Seneslau, voievodul românilor care rămâne acestora după cum au avut-o la fel ca Litua. 25 de ani, toate veniturile Cumaniei în întregime le va strânge Casa Ospitalierilor în afară de țara lui Seneslau din care vor primi jumătate din foloase(restul era al regelui)...”¹

Așadar Cavalerii aveau dreptul la jumătate din veniturile câștigate de pe urma teritoriilor dobândite, în plus clădirile și semănăturile făcute de ei, fânețele și pășunile pentru vitele și oile lor, folosul în întregime din pescăriile existente și care se vor face; jumătate din veniturile și foloasele care se strângeau pentru rege de la românii din Litua și cei din țara lui Seneslau(afară de Țara Hațegului).

Românii erau datori să îi ajute pe frații ospitalieri cu oastea lor și regele hotărăște și reciprocitatea în acordarea ajutorului militar în lupta împotriva năvălitorilor tătari. Puteau de asemenea să extragă sare din Transilvania în chip îndestulător și să o transporte după trebuință în Litua, Grecia, Cumania.

¹ Documente privind istoria României, C, Transilvania, veacurile XI, XII, XIII, vol I, București, 1951, traducere p. 329 - 333

Actul mai prevedea și statornicirea și încuviințarea orânduielilor pentru libertățile și judecățile nobililor sau a celor ce vor veni să locuiască în teritoriile amintite dar veniturile și foloasele rezultate de aici vor fi în întregime ale regelui(deci regele Ungariei avea pretenții de suzeranitate și asupra viitoarelor formațiuni statale întemeiate de cavaleri) .

Ioaniții aveau și drept de judecată în teritoriile administrate de ei cu amendamentul că la sentința de moarte asupra mai marilor țării respective, aceștia să poată face apel la rege. Acest lucru confirmă o stratificare socială existentă în teritoriile viitoarei Țări Românești. Regele își păstra jumătatea din veniturile obținute de pe urma teritoriilor cedate, de pe urma morilor dintre hotarele teritoriilor menționate, a morilor din Litua (în întregime), și a pescăriilor de la Dunăre și de la Celei.

Concluzii

Se confirmă existența cnezatelor lui Ioan și Farcaș, voievodatul lui Litovoi, al lui Seneslau, țara Severinului și Cumania (la sud și est de țara lui Seneslau).
Remarcăm faptul că Litovoi și Seneslau erau menționați cu **titulatura de voievozi** iar Ioan și Farcaș erau **cnezi**.

Din felul cum au fost distribuite foloasele rezultă o relație de vasalitate a celor doi voievozi față de regele Ungariei. De asemenea remarcăm faptul că bisericile se bucurau de privilegiul imunității.

Tot din acest document descoperim un anumit nivel de dezvoltare al acestor formațiuni: existau **mori, construcții, semănături, pășuni, fânețe, pescării naturale sau amenajate oferind astfel indicii legate de ocupațiile locuitorilor.**

Foarte important este faptul că românii aveau **oastea** lor cu care puteau participa la lupte. Este limpede că cei doi voievozi aveau o nobilime locală pe care se sprijinea din rândul cărora recruta dregătorii sau pe cei care strângeau dările (existența lor presupunea persoane calificate care să se ocupe de asta).

Iată deci cum cele cinci formațiuni politice se bucurau de o autonomie mai largă sau mai restrânsă în raport cu statul feudal maghiar, fiind în raporturi de vasalitate față de acesta. Pentru țara lui Litovoi și Seneslau obligația care revenea ca urmare a pretenției de suzeranitate consta doar în jumătate din venituri și foloase fără a se presta slujbe acesta fiind o confirmare a unei autonomii mai largi.

BIBLIOGRAFIE

Documente privind istoria României, C, Transilvania, veacurile XI, XII, XIII, vol I, București, 1951
Istoria României, vol II, Ed. Academiei RPR, f.a.